

Hír-ADÓ

Felkészülés az ÁFA-Irányelvhez
fűzött új végrehajtási rendelet
alkalmazására

Felkészülés az ÁFA-Irányelvhez fűzött új végrehajtási rendelet alkalmazására

“... az adott időponttól, azaz a hatálybalépés napjától kezdődően a Rendelet előírásai kötelezően és közvetlenül alkalmazandók lesznek Magyarországon...”

Hírlevelünk célja, hogy tájékoztassuk ügyfeleinket a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK Irányelv (ÁFA-Irányelv) végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról szóló, a mai napon kihirdetett 282/2011/EU végrehajtási rendelet fő tartalmi elemeiről, amely fontos értelmező rendelkezéseket tartalmaz az ÁFA-Irányelv rendelkezéseihez kapcsolódóan. 2011-ben ez a rendelet az egyik legszámottevőbb új uniós szintű áfa jogszabály.

Az Európai Unió Tanácsa nemrégiben elfogadta az ÁFA-Irányelv végrehajtási intézkedéseit megállapító 282/2011/EU rendeletet („Rendelet”).

A Rendelet legtöbb rendelkezése 2011. július 1-jén lép hatályba. Ez azért fontos, mert az adott időponttól, azaz a hatálybalépés napjától kezdődően a Rendelet előírásai kötelezően és közvetlenül alkalmazandók lesznek Magyarországon külön parlamenti jóváhagyás nélkül.

Az új Rendelet célja, hogy biztosítsa az ÁFA-Irányelv egységes alkalmazását, különös tekintettel az Európai Unió Bíróságának az adott témakörök tekintetében hozott ítéleteiben foglalt elvek érvényesítésére. Emellett fontos értelmező rendelkezéseket tartalmaz az ÁFA-Irányelv 2010. január 1. óta hatályos szabályaihoz kapcsolódóan is.

A Rendeletben foglalt rendelkezések elsődlegesen az alábbi témaköröket érintik:

- az adóalanyi státuszra vonatkozó elhatároló ismérvek;
- a gazdasági letelepedettséggel kapcsolatos értelmező rendelkezések;
- az állandó telephely szerepe a szolgáltatások teljesítési helyének meghatározása szempontjából;
- a számlakibocsátó részére javasolt feladatok a megrendelő azonosításával kapcsolatban, amelyek megalapozhatják az adóalany jóhiszemű eljárását (adóalanyi minőség és letelepedés helye).

A Rendelet tehát több speciális értelmező, pontosító rendelkezést tartalmaz. Az alábbiakban röviden ismertetni kívánunk néhány fontosabb kérdéskört, amelyeket a Rendelet érint.

Gazdasági tevékenység székhelye

Az adóalanyok gazdasági tevékenysége székhelyének meghatározására vonatkozóan a Rendelet új eljárást, feltételrendszert vezet be. Ennek értelmében az adóalany gazdasági tevékenységének székhelye a vállalkozás központi ügyvezetésének helye.

Ennek meghatározása során a következő tényezőket kell figyelembe venni:

- hol hozzák meg a vállalkozás irányítására vonatkozó alapvető döntéseket;
- hol van a vállalkozás létesítő okirat szerinti székhelye;
- hol van a vállalkozás ügyvezetése üléseinek helye.

Ha a fenti szempontok figyelembevételével nem határozható meg egyértelműen a gazdasági tevékenység székhelye, akkor a fenti tényezők közül annak van döntő szerepe, hogy hol hozzák a vállalkozás irányítására vonatkozó alapvető döntéseket.

Megjegyezzük, hogy a Rendelet szerinti gazdasági tevékenység székhelye eltérhet a társasági adó törvény szerinti üzletvezetés helyétől, valamint a cégjogi értelemben vett bejegyzett székhelytől.

Az adott új rendelkezések főként azon társaságok tekintetében relevánsak, amelyek:

- szolgáltatást nyújtanak egy olyan cégnek,
 - a. melynek bejegyzett székhelye külföldön van,
 - b. de a Rendelet szerinti gazdasági tevékenység székhelye Magyarországon van, mivel ebben az esetben könnyen előfordulhat, hogy a szolgáltatást áfásan kell számlázni,
- szolgáltatást vesznek igénybe egy olyan cégtől,
 - a. melynek bejegyzett székhelye belföldön van,
 - b. és áfát számít fel a társaság felé, mivel ebben az esetben vizsgálni kell, hogy a szolgáltatónak a Rendelet szerinti gazdasági tevékenység székhelye valóban Magyarországon van-e,
- illetve ha azon cégcsoportban, amelyhez a társaság tartozik, van olyan Magyarországra szolgáltatást nyújtó
 - a. külföldi bejegyzésű cég,
 - b. amelynek a Rendelet szerinti gazdasági tevékenység székhelye Magyarországon van, mivel ebben az esetben a szolgáltatónak magyar áfát kell felszámítania a számlán.

Amennyiben tehát valamely társaság külföldi bejegyzésű társaságnak nyújt, vagy ilyentől vesz igénybe szolgáltatást, akkor azt is vizsgálni kell, hogy a másik félnek hol van a Rendelet szerinti gazdasági tevékenysége székhelye.

A teljesítéssel érintett telephely fogalma

A Rendelet az állandó telephely fogalmára is eligazítást ad.

Azon esetekben, amikor egy vállalkozás adóköteles ügyletet teljesít abban az országban, amelyben állandó áfa telephellyel rendelkezik, többször kérdésként merül fel, hogy kell-e áfát felszámítania a számlán, avagy fordított adózást kell alkalmaznia.

A Rendelet e tekintetben elhatároló ismérveket, feltételeket határoz meg, amelyek alkalmazásával a fenti kérdés tekintetében döntést lehet hozni. Ennek megfelelően vizsgálni kell, hogy az állandó telephely részt vesz-e a teljesítésben. Önmagában az a tény, hogy a vállalkozás rendelkezik az adott országban állandó telephellyel, még nem jelenti azt, hogy ez az állandó telephely az adott országban teljesülő termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás teljesítésében részt vesz. Annak eldöntése érdekében, hogy az adott országban lévő állandó telephely részt vesz-e az ott teljesülő termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás teljesítésében, az alábbi tényezőket kell figyelembe venni:

“... az a tény, hogy a vállalkozás rendelkezik az adott országban állandó telephellyel, még nem jelenti azt, hogy ez az állandó telephely az adott országban teljesülő termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás teljesítésében részt vesz...”

- Kizárólag a vállalkozás olyan állandó telephelyét kell figyelembe venni, amely a személyi és tárgyi feltételek tekintetében kellően állandó jelleggel és megfelelő szervezettel rendelkezik azon termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás teljesítéséhez, amelyben részt vesz.
- A vállalkozás ezen állandó telephelyének tárgyi és személyi erőforrásait a teljesítési hely szerinti tagállamon belüli, adóztatandó termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás teljesítésével szükségszerűen együtt járó feladatokhoz használja fel, a teljesítés előtt vagy az alatt.
- Ehhez kapcsolódóan fontos kiemelni, hogy amennyiben az adott erőforrásokat a telephely kizárólag adminisztratív támogatási feladatokhoz – például könyveléshez, számlázáshoz és követelések beszedéséhez – használja fel, akkor ezek nem tekinthetők a teljesítéséhez felhasznált erőforrásoknak.
- Az adóalany az állandó telephely szerinti tagállam által kiadott adószáma alatt bocsátotta-e ki a számlát, kivéve, ha a körülményekből arra lehet következtetni, hogy helytelenül alkalmazta ezt az adószámot.

A Rendeletben foglalt ismérvek alkalmazása abban az esetben merülhet fel, ha például valamely társaság egy olyan külfölditől vesz igénybe szolgáltatást, amelynek van belföldön áfa telephelye. Ekkor vizsgálni kell, hogy a belföldi telephely érintett-e a teljesítésben, mert ha nem, akkor a külföldi nem számíthat fel áfát, hanem azt a szolgáltatást igénybe vevő társaságnak kell – „szolgáltatás-importként” – bevallania és megfizetnie. Kockázatot jelent, ha ilyen esetben az igénybe vevő társaság áthárított áfával kibocsátott számlát fogad be.

A Rendelet igyekszik ugyan támpontot adni, azonban a gyakorlati tapasztalataink alapján sok esetben továbbra is nehéz lesz eldönteni, hogy a telephely részt vesz-e a teljesítésben. Ezen felül nem világos az sem, hogy mely esetekben mondhatja azt az adóhatóság, hogy a szolgáltatást nyújtó helytelenül alkalmazta belföldi adószámát, és erre hivatkozással esetleg

támadja a szolgáltatást igénybe vevő áfa levonását. Ennek kapcsán az sem látszik még, hogy a számlabefogadónak mit kell tennie, hogy meggyőződjön a belföldi adószám helyes alkalmazásáról.

Új jogszabályi fikciót állít fel a Rendelet, miszerint, ha a társaság gazdasági tevékenységének székhelye belföldön van, akkor a székhelyet mindig a teljesítéssel érintettnek kell tekinteni a társaság által belföldön teljesített ügyletek esetében. Ennek a hatását az alábbi példával illusztráljuk.

Ha valamely társaság gazdasági tevékenységének székhelye belföldön van, akkor a Magyarországon általa nyújtott szolgáltatásokat akkor is magyar áfa felszámításával kell számláznia, ha a társaság egyébként rendelkezik külföldi áfa telephellyel. Ebben az esetben ugyanis nem kell vizsgálni, hogy a székhely a teljesítésben részt vesz-e.

Ez azt is jelenti, hogy ha az adott társaságnak szolgáltatást nyújtó adóalany gazdasági tevékenységének székhelye belföldön van (és erről az előző fejezet szerint a szolgáltatást igénybe vevő társaság megbizonyosodott), akkor a társaság befogadhat áthárított áfát tartalmazó számlát.

Továbbra is igaz az az állítás, miszerint amennyiben az adott társaság külföldön rendelkezik telephellyel és a telephely a külföldi teljesítési helyű szolgáltatás teljesítésében érintett, akkor a társaság nem bocsáthat ki számlát a magyar adószáma alól, hanem azt a külföldi telephely adószáma alól kell megtennie.

A megrendelő jogállása és elhelyezkedése

Ha valamely társaság külföldinek nyújt főszabály szerinti szolgáltatást, akkor csak abban az esetben számlázhat áfa nélkül, ha kellő gondossággal meggyőződött arról, hogy

- a vevője adóalany,
- adóalanyi minőségében veszi igénybe a szolgáltatást, és
- nincs belföldön áfa telephelye, illetve, ha van telephelye, az a szolgáltatás igénybevételével nem érintett.

Ha a társaság bizonyos szolgáltatásokat (marketing, reklám, tanácsadás, ügyviteli szolgáltatások, jogok átengedése, stb.) nyújt harmadik országbeli igénybe vevő részére, akkor csupán arról kell meggyőződnie, hogy a megrendelőnek nincs belföldön telephelye, illetve, ha van telephelye, az a szolgáltatás igénybevételével nem érintett.

Az adókockázat minimalizálása érdekében eddig is javasoltuk, hogy ilyen esetekben érdemes a külfölditől az előzőekre nézve nyilatkozatot kérni, illetve nyilatkozatát a megkötendő szerződésbe foglalni. Ha ugyanis utólag kiderül, hogy valamely feltétel nem teljesül, a szolgáltatást nyújtó társaság, mint számla-kibocsátó viseli az áfa kockázatát. Éppen ezért az áfa nélküli számlázás feltételeiről történő meggyőződés nem csupán egy adminisztratív teher, hanem a szolgáltatást nyújtó gazdasági érdeke.

A Rendelet további tennivalókat javasol annak érdekében, hogy a számlakibocsátó áfa kockázata csökkenjen, pontosabban meghatározza,

hogy a szolgáltatást nyújtó milyen esetekben jár el jóhiszeműen (pl. ha leellenőrzi az adószám érvényességét, vagy – nem EU-s igénybevevő esetén – elkéri a külföldi adóhatóság által kiállított adóalanyi igazolást vagy más hasonló igazolást (pl. vállalkozói igazolványt)).

Azon társaságoknak, amelyek eddig is körültekintően jártak el és a számlázás előtt mindig meggyőződtek arról, hogy az áfa nélküli számlázás feltételei fennállnak, vélhetően a Rendelet elfogadása után sem kell más tenniük. Ha azonban ezen eljárások hiányoztak, a Rendelet kötelező előírásai miatt ezeket szükséges lesz bevezetni.

Kapcsolat

Amennyiben a fentiekkel kapcsolatban bármilyen észrevétele, hozzáfűzni valója van, kérjük, vegye fel a kapcsolatot szakértőinkkel az alábbi elérhetőségeken:

Dr. Kövesdy Attila

Vezető Partner

Tel : +36-1-428-6800

Email : akovesdy@deloitteCE.com

Knébel Tamás

Igazgató, Forgalmi adók

Tel : +36-1-428-6800

Email : tknebel@deloitteCE.com

Dr. Márkus Csaba

Igazgató, K+F és Állami támogatások

Tel : +36-1-428-6800

Email : csmarkus@deloitteCE.com

Veszprémi István

Partner

Tel : +36-1-428-6800

Email : iveszpremi@deloitteCE.com

Dr. Gyuricsku Eszter

Igazgató, Munkavállalói juttatások

Tel : +36-1-428-6800

Email : egyuricsku@deloitteCE.com

Gémesi Péter

Igazgató, Transzferár

Tel : +36-1-428-6800

Email : pgemesi@deloitteCE.com

(A Hír-ADÓ ügyfeleinkhez elektronikus úton érkezik. Amennyiben Ön is szeretné megkapni kiadványunkat, kérjük, jelezze igényét Sági Mónikánál (tel.: +36-1-428-6812; e-mail: msapi@deloitteCE.com).

A jelen dokumentum és a benne foglalt valamennyi információ a Deloitte Magyarország társaságaitól származik és célja, hogy bizonyos témakör(ök)ben általános információkkal szolgáljon, de nem tárgyalja az adott témakör(öke)t annak teljességében.

A jelen dokumentumban megadott információk nem minősülnek számviteli, adóügyi, jogi, befektetési, tanácsadási illetve egyéb szakmai szolgáltatásnak. Ezek az információk nem képezhetik ügyfeleink üzleti döntéseinek kizárólagos alapját. Ügyfeleinket arra kérjük, hogy pénzügyeiket vagy üzletvitelüket befolyásoló bármely döntésük meghozatala, vagy a döntés szerint történő lépés megtétele előtt kérjék képzett szakmai tanácsadóink véleményét.

A jelen dokumentum és a benne foglalt információk tájékoztató jellegűek és társaságaink aktuális helyzetét tükrözik, de nem szolgálnak a Deloitte Magyarország cégei által tett jognyilatkozatként és társaságaink nem vállalnak felelősséget sem a jelen dokumentummal sem a benne foglalt információkkal, illetőleg semminemű teljesítési vagy minőségi megfeleléssel kapcsolatban. A Deloitte Magyarország cégei nem felelnek a szolgáltatásaik piacképességére, vagy adott célra való alkalmassága, jogtisztasága, versenyképessége, biztonsága és pontossága vonatkozásában.

Ügyfelünk a jelen dokumentumot és a benne foglalt információkat a saját felelősségére használja, és teljes mértékben felelősséget vállal a jelen dokumentum és a benne foglalt információk használatából eredő következményekért, esetleges veszteségeikért. A Deloitte Magyarország cégei nem vonhatók felelősségre jelen dokumentum, vagy a benne foglalt információk felhasználásával kapcsolatosan felmerülő sem közvetlen sem közvetett károkért, egyéb veszteségeikért.

Ha a fenti rendelkezések bármelyike bármilyen okból nem érvényesíthető, a többi rendelkezés továbbra is hatályban marad és alkalmazandó.

A Deloitte számos iparágban nyújt könyvvizsgálati, valamint adó-, vezetési és pénzügyi tanácsadási, kockázatkezelési és jogi szolgáltatásokat (ügyfeleinknek együttműködő ügyvédi irodánk, az Ember és Szarvas Ügyvédi Iroda nyújtja a jogi tanácsadási szolgáltatásokat) állami és magáncégek részére egyaránt. Több mint 150 országban jelen lévő hálózatán keresztül a Deloitte világszínvonalú szakértelemmel és a helyi igényeknek megfelelő szaktudással felvértezve áll ügyfelei rendelkezésére világszerte. A Deloitte több mint 170 000 szakértője egytől egyig arra törekszik, hogy a kiválóság mércéjévé váljon.

A Deloitte szakembereit egy olyan, együttműködésen alapuló vállalati kultúra egyesíti, amely elősegíti a szakmai feddhetetlenséget, az értékteremtést, az egymás iránti elkötelezettséget és a kulturális sokszínűségből fakadó erő érvényesülését. Munkatársaink olyan környezetben dolgoznak, ahol biztosított számukra a folyamatos tanulás, a kihívást jelentő munkatapasztalatok megszerzése, és a szakmai előmenetel lehetősége. A Deloitte szakemberei célul tűzték ki, hogy erősítsék a vállalat társadalmi felelősségvállalását, elnyerjék a közvélemény bizalmát, és közreműködjenek a helyi közösségek fejlesztésében.

A Deloitte név az Egyesült Királyságban "company limited by guarantee" formában alapított Deloitte Touche Tohmatsu Limited társaságra és tagvállalatainak hálózatára utal, melyek mindegyike önálló, egymástól elkülönülő jogi személy.

A Deloitte Touche Tohmatsu Limited és tagvállalatai jogi struktúrájának részletes bemutatását a következő link alatt találja: www.deloitte.hu/magunkrol.